

Óli Jacobsen

Ingálvur av Reyni: VINMAÐURIN GAV SÍTT LÍV FYRI FRÆLSIÐ

Í dag, 18. desember, eru 100 ár síðani Ingálvur av Reyni varð føddur. Her skal gevast eitt ókent íkast til hansara søgu.

Tað verður uttan iva nógv gjørt burtur úr 100 ára føðingardegnum hjá Ingálvi við øllum hansara listarligum avrikum. Men í hesi grein skal gevast ein lýsing av hansara lívi, sum onnur ikki fyrr hava verið vitandi um.

Tað kann vera merkiligt, sum skrivning um ein persón kann føra til meira enn tað.

Í 2002 hevði FF-blaðið frásøgn frá Sigmundi í Dali um, tá ið hann var við í donsku mótstøðurørsluni móti týsku her-setingini í 1940-45. Hetta var í sær sjálvum ein áhugaverd lýsing av føroyingi, sum vildi gera sítt fyri at stríðast móti óndskapin hjá nasismuni.

Bróðursonur Sigmunds, Snæbjørn í Dali, kom við hugskotinum at tosa við Sigmund. Um hetta leitið kom Snæbjørn tilvildarlaga í prát við Ingálvi. Teir koma at tosa um hetta mál, og tað vísti seg, at Ingálvur lá inni við tilfari um júst mótstøðubólkin, kallaður "1944", har Sigmund var ein partur.

Sjálvur kenni eg Ingálvi sera væl. Eg fór tí eisini at prátta við Ingálvi um hetta. Nú vísti tað seg, at Ingálvur hevði verið vinmaður við leiðaran í nevnda bólkinum, Ib Mogens Bech Christensen. Hann hevði tá framvegis regluligt samband við konu hansara Helle. Afturat hesum hevði Ingálvi tilfar frá hesum mótstøðubólki.

Forsøgan er tann, at Ingálvi í 1938 fór til Danmarkar, har hann skuldi fara at lesa á Bizzie Høyer Tekniske Skole í Keypmannahavn. Her kom hann at kenna Ib, og teir gerast beinanvegin serliga væl. Teir høvdu báðir eisini tað til felags, at teir vóru byrjandi listamenn. Tað gingu bara einir 10 dagar, so verður Ingálvi boðin heim til teirra á vitjan.

Men tá ið Danmark tann 9. apríl 1940 verður hersett av Hitler, vendi hetta upp og niður uppá mangt.

Tað gekk rættiliga long tíð, áðrenn nøkur rættilig mótstøða móti týskarum tók seg upp í Danmark. Men Ib var ein av teimum fyrstu, sum gjørdi vart við seg. Hann gavst at lesa fyri at stríðast móti hesum óndskapi, sum hann sá beinanvegin. Í 1941 kom hann 3 mánaðir í geglið fyri at hava málað antinasistisk slagorð á ein húsavegg. Hann varð enntá dømdur av donsku rættarskipanini, sum tá royndi at laga seg til týsku valdsharrarnar.

Ingálvur var ikki nóg harðbalin til mótstøðu móti týskarum

Hóast teir ikki løsu saman longur, fylgdi Ingálvi væl við í tí, sum vinurin tók sær fyri. Í byrjanini var hann eisini við á onkrum fundi hjá mótstøðufólki. Ingálvi spurdi eina ferð, um hann ikki kundi vera teimum til hjálpar. Men Ib bað hann lata vera, tín hetta var hann ikki nóg harðkók-aður till!

Men hetta vísir, at Ingálvi hevði eina greiða støðu í eini tíð, tá so nógv lótu seg taka av fótum.

Ingálvi greiddi frá, at Ib ongantíð duldi fyri, at hann vildi, um tað var neyðugt, ofra lívið í stríðinum ímóti nasismuni og tí, sum hon stóð fyri.

Ingálvi og Ib hittust eisini undir krígn-um, hóast umstøðurnar til tess ikki vóru tær bestu. Ingálvi minnst eitt "karneval", har Ib skuldi koma, men hann møtti ikki upp orsakað av sínum mótstøðuarbeiði.

Ingálvi kendi eisini Erik Nymann, sum var góður vinur hjá Helle, sum var gentan hjá Ib. Hann var ein av teimum 11 monnum, sum týskarar avrættaðu 9. august 1944. Hann var eisini listarmaður.

Ib varð skotin av týskarum beint áðrenn krígið endaði og bert fáar dagar eftir, at hann var giftur. Ingálvi og konan hjá Ib, Helle, gjørdust síðan vinir fyri lívið. Hann hevði eisini samband við foreldrini hjá Ib, so leingi tey livdu. Hetta er so enn eitt dømi um trúfestið hjá Ingálvi. Tískil fekk søgan hjá Sigmundi eitt virðismikið ískoyti við hesi lýsing. Ingálvi átti ymiskt tilfar, sum lá eftir Ib, m.a. eitt greinasavn, sum lýsir tankagongdina hjá manni, ið tilvitað setir sítt unga lív upp á spæl í bardaganum móti tí ónda.

Helle, konan, var eisini ein av teimum fáu kvinnunum sum var virkin í mótstøðuni móti týskarum. Hon fekk eina dóttir, Lone, stutt eftir at tey giftust. Ingálvi hevði alla sína tíð samband við Helle og Finn Monier, maðurin, hon giftist aftur við.

Tey bæði Ingálvi og Elsa vitjaðu tey javnan. Tey skrivaðu eisini saman. So her hevur verið talan um ein rættiligan vinskapi.

Ingálvi hevði eisini samband við foreldrini hjá Ib, Ernst og Emma Christensen, sum doyðu í 70-árunum. Tey áttu tveir dreingir. Annar doyði av sjúku áðrenn

Ib doyði. Tey søgdu altíð: "Vores liv sluttede i 1945". Annars var pápin at byrja við einki við uppá virksemið hjá soninum. Men sum frá leið, stuðlaði hann honum fult og heilt.

Sjálvi fekk eg frá Ingálvi eitt serligt minni, sum hann hevði um Ib. Hetta var eitt savn av greinum, sum hann hevði skrivað.

Minningarorð um Ib

Fyri at lýsa vinmannin hjá Ingálvi skal verða endurgivin partur av minningarorðum,

sum vóru skrivað um hann. Her verður hann nevndur Knud, sum var hansara dulnevi í mótstøðurørsluni:

Et af de mest fremtrædende træk hos ham var et dybtfølt had til enhver form for uret, overgreb og undertrykkelse. Han var ivrig fredsven. Tysklands besættelse af Danmark betød et afgørende vendepunkt i hans udvikling. Hans første våben blev det for kunstneren naturlige, penslen, hvilket endte med, at han og en kammerat i nov-

Mynd frá 1941 av fólki í listarliga umhvørvinum í Keypmannahavn. Vinstrumegin frá eru tey: Ib, serligi vinurin hjá Ingálvi, Jens Urup, kendur kirkjumálari, Ruth Benzien, systirin var tannlækni í Føroyum undir krígnum, Erik Graeser, myndahøggari, Paul Becket, listamaður, Ingálvi og Lisbeth Andersen.